T092 ATĐ 4 (32) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q81-Kiết Uẩn-Luận về Nhập Môn

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 531

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 81

LUAÄN VEÀ THAÄP MOÂN (Phaàn 11)

Laïi nöõa, ly-Hyû truù xaû, Chaùnh nieäm-Chaùnh tueä-thaân thoï laïc, Thaùnh caàn phaûi noùi veà xaû, truù ñaày ñuû trong Tónh löï thöù ba, ñoù goïi laø Thieân ñaïo thöù ba. Hoûi: Luùc ñaït ñöôïc Tónh löï thöù ba, lìa toaøn boä caùc phaùp höõu laäu cuûa Tónh löï thöù hai, taïi sao chæ noùi laø ly Hyû? Ñaùp: Bôûi vì Hyû laø ñöùng ñaàu, lìa toaøn boä caùc phaùp höõu laäu cuûa Tónh löï thöù hai, cho neân chæ noùi ñeán Hyû. Laïi nöõa, bôûi vì Hyû khoù ñoaïn-khoù phaù-khoù coù theå vöôït qua, cho neân chæ noùi ñeán Hyû. Laïi nöõa, bôûi vì Hyû coù nhieàu nhöõng loãi laàm tai hoïa, höøng höïc vaø vöõng chaéc, cho neân chæ noùi ñeán Hyû. Laïi nöõa, bôûi vì Hyû ôû luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù hai, laøm cho chöôùng ngaïi voâ cuøng, raøng buoäc laøm khoù deã, nhö cai nguïc hung baïo, cho neân chæ noùi ñeán Hyû. Laïi nöõa, caùc sö Du-giaø chæ vì ñoái trò vôùi Hyû, cho neân tu Tónh löï thöù ba, vì vaäy chæ noùi ñeán Hyû. Laïi nöõa, caùc sö Du-giaø chaùn gheùt Hyû, cho neân roài toaøn boä Tónh löï thöù hai, vì vaäy chæ noùi ñeán Hyû. Laïi nöõa, Hyû cuûa ñòa treân khoâng coøn phaùp naøo coù theå coù, cho neân chæ noùi ñeán Hyû. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân chæ noùi ñeán ly Hyû. Truù xaû, chaùnh nieäm-Chaùnh tueä, xaû nghóa laø haønh xaû, Chaùnh nieäm nghóa laø Nieäm thieän thuø thaéng, Chaùnh tueä nghóa laø Tueä thieän thuø thaéng. Thaân thoï laïc, thaân nghóa laø yù thaân. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Luùc yù coù nieàm vui laøm cho saéc thaân do Ñaïi chuûng taïo ra coù nieàm vui thích hôïp; ñaây chính laø yù thöùc töông öng vôùi Laïc thoï, goïi laø thaân thoï laïc. Thaùnh caàn phaûi noùi veà xaû, Thaùnh nghóa laø chö Phaät vaø ñeä töû baäc Thaùnh, caàn phaûi noùi cho ngöôøi khaùc bieát, caàn phaûi töï mình truù vaøo xaû. Hoûi: Thaùnh ôû caùc ñòa ñeàu caàn phaûi noùi veà xaû, taïi sao chæ noùi ñeán

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 532 Tónh löï thöù ba?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 533

Ñaùp: Tónh löï thöù ba coù ñuû hai loaïi trôû ngaïi do ñòa mình vaø ñòa khaùc, cho neân chæ noùi ñeán noù. Trôû ngaïi do ñòa khaùc, nghóa laø Hyû cuûa Tónh löï thöù hai, troâi noåi-chìm ñaém-tuøy tieän-voäi vaøng nhö La-saùt-tö, coù theå laøm cho sö Du-giaø sa suùt ñoái vôùi söï lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù hai, cho neân noùi caàn phaûi rôøi boû, ñöøng ñeå phaùp Hyû naøy laøm cho trôû ngaïi. Trôû ngaïi do ñòa mình, nghóa laø Laïc cuûa Tónh löï thöù ba, Laïc naøy maïnh nhaát trong phaùp Laïc cuûa sinh töû, caùc sö Du-giaø nhieãm ñaém laïc naøy, khoâng caàu mong coâng ñöùc vi dieäu thuø thaéng cuûa ñòa treân, cho neân noùi ñaïo aáy laø baét ñaàu söï nghieäp tu taäp cuûa caùc sö Du-giaø, noùi Laïc thoï naøy laø nôi gaây trôû ngaïi, khoâng neân nhieãm tröôùc. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät vaø ñeä töû caàn phaûi noùi cho ngöôøi khaùc bieát veà sai laàm gaây trôû ngaïi do ñòa minh vaø ñòa khaùc cuûa Tónh löï thöù ba, khuyeân nhuû ngöôøi khaùc khieán cho rôøi boû, vì vaäy goïi laø Thaùnh caàn phaûi noùi veà xaû. Nghóa laø noùi cho ngöôøi khaùc bieát Tónh löï thöù ba coù Laïc thoï thuø thaéng, coù theå khieán cho chuùng sinh nhieãm tröôùc meâ muoäi, khoâng caàu mong coâng ñöùc vi dieäu thuø thaéng cuûa ñòa treân, caùc ngöôøi caàn phaûi truù vaøo Chaùnh nieäm-Chaùnh tri, ñöøng ñeå phaùp Laïc naøy laøm cho trôû ngaïi; cuõng noùi cho ngöôøi khaùc bieát Tónh löï thöù hai coù Hyû thò thuø thaéng, coù theå khieán cho chuùng sinh troâi noåi-chìm ñaém-tuøy tieän-voäi vaøng maø lui suït maát ñi söï lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù hai, caùc ngöôøi caàn phaûi truù vaøo Chaùnh nieäm vaø xaû, ñöøng ñeå phaùp Hyû naøy laøm cho trôû ngaïi. Nhö chuû buoân ñaõ laâu vì ngöôøi môùi buoân baùn, noùi veà loãi laàm tai hoïa voán coù cuûa caùc thaønh aáp- quoác gia, nghóa laø trong thaønh aáp nhö vaäy-quoác gia nhö vaäy, coù nhieàu nhöõng tai naïn nhö daâm nöõ-côø baïc-löøa gaït-quaùn röôïu-giaëc cöôùp… caàn phaûi ñeà phoøng traùnh xa, ñöøng ñeå cho caùc ngöôøi maát maùc tieàn baïc-haøng hoùa. Truù ñaày ñuû trong Tónh löï thöù ba, nghóa laø ñaït ñöôïc naêm uaån thieän thaønh töïu Tónh löï thöù ba, ñaït ñöôïc thaønh töïu goïi laø truù ñaày ñuû. Laïi nöõa, ñoaïn Laïc-ñoaïn khoå thì tröôùc heát khoâng coøn Hyû-Öu, khoâng Khoå-khoâng Laïc, xaû nieäm thanh tònh, truù ñaày ñuû trong Tónh löï thöù tö, ñoù goïi laø Thieân ñaïo thöù tö. Hoûi: Ñoaïn Laïc aáy thì luùc ñaït ñöôïc Tónh löï thöù tö, lìa toaøn boä caùc phaùp höõu laäu cuûa Tónh löï thöù ba, taïi sao chæ noùi laø ñoaïn Laïc? Ñaùp: Bôûi vì Laïc laø ñöùng ñaàu, lìa toaøn boä caùc phaùp höõu laäu cuûa Tónh löï thöù ba, cho neân chæ noùi ñeán Laïc. Laïi nöõa, bôûi vì Laïc khoù ñoaïn- khoù phaù-khoù coù theå vöôït qua, cho neân chæ noùi ñeán Laïc. Laïi nöõa, bôûi vì Laïc coù nhieàu nhöõng loãi laàm tai hoïa, höøng höïc vaø vöõng chaéc, cho neân chæ noùi ñeán Laïc. Laïi nöõa, bôûi vì Laïc vaøo luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù ba, gaây trôû ngaïi-raøng buoäc vaø chöôùng ngaïi heát söùc, nhö cai nguïc hung

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 534

baïo, cho neân chæ noùi ñeán Laïc. Laïi nöõa, caùc sö Du-giaø chæ vì ñoái trò vôùi Laïc cho neân tu Tónh löï thöù tö, vì vaäy chæ noùi ñeán Laïc. Laïi nöõa, caùc sö Du-giaø chaùn gheùt Laïc, cho neân lìa toaøn boä Tónh löï thöù ba, vì vaäy chæ noùi ñeán Laïc. Laïi nöõa, Laïc ôû ñòa treân khoâng coù phaùp naøo khaùc coù theå coù, cho neân chæ noùi ñeán Laïc. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân chæ noùi ñeán

ñoaïn laïc. Hoûi: Ñoaïn khoå, luùc lìa nhieãm coõi Duïc thì haønh giaû tu quaùn ñaõ ñoaïn khoå caên, taïi sao nay lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù ba thì môùi noùi ñeán ñoaïn khoå? Ñaùp: Ñaây laø ñoái vôùi ñaõ ñoaïn noùi ñeán teân goïi laø ñoaïn, nghóa laø ñoái vôùi söï vieäc xa maø noùi ñeán thanh gaàn, nhö ngöôøi ñaõ ñeán cuõng noùi laø nay ñeán. Nhö noùi: Ñaïi vöông ñeán töø nôi naøo? Nhö ñaõ giaûi thoaùt maø noùi ñeán thanh giaûi thoaùt, nhö noùi: Nhôø vaøo tri kieán naøy maø taâm giaûi thoaùt Duïc laäu-Höõu laäu vaø voâ minh laäu, luùc lìa nhieãm coõi Duïc thì taâm ñaõ giaûi thoaùt Duïc laäu, luùc lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi töông xöù thì taâm ñaõ giaûi thoaùt Höõu laäu vaø Voâ minh laäu. Nhö ñoái vôùi ñaõ tieán vaøo maø noùi ñeán thanh tieán vaøo, nhö noùi: Boà-taùt tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc trí tueä theá tuïc hieän quaùn bieân. Nhö ñoái vôùi ñaõ caûm thoï maø noùi ñeán thanh caûm thoï, nhö noùi: Luùc caûm thoï Laïc thoï thì bieát ñuùng nhö thaät laø caûm thoï Laïc thoï, khoâng coù ai töï bieát mình hieän ñang caûm thoï, cho neân bieát ñaõ caûm thoï maø noùi ñeán thanh caûm thoï. Trong naøy cuõng nhö vaäy, ñaõ ñoaïn maø noùi laø ñoaïn, nghóa laø ñoái vôùi söï vieäc xa maø noùi ñeán thanh gaàn. Laïi nöõa, döïa vaøo hai phaùp khoâng coøn ñeàu noùi ñeán thanh ñoaïn. Noùi laø hai phaùp, ñoù laø Khoå vaø Laïc. Luùc lìa nhieãm coõi Duïc tuy Khoå ñaõ heát maø Laïc chöa heát, nay lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù ba roài, Khoå-Laïc ñeàu heát maø cuøng noùi ñeán thanh ñoaïn. Laïi nöõa, ñoaïn laïc nghóa laø ñoaïn laïc caên cuûa Tónh löï thöù ba, ñoaïn khoå nghóa laø ñoaïn taâm-taâm sôû phaùp töông öng vôùi khoå caên. Laïi nöõa, ñoaïn laïc nghóa laø ñoaïn laïc caên cuûa Tónh löï thöù ba, ñoaïn khoå nghóa laø ñoaïn hôi thôû vaøo ra cuûa Tónh löï thöù ba. Caùc baäc Hieàn Thaùnh ñoái vôùi hôi thôû vaøo ra naûy sinh yù töôûng ñoái vôùi khoå, vöôït quaù caùc dò sinh ñoái vôùi nguïc voâ giaùn maø daáy khôûi yù töôûng veà khoå. Laïi nöõa, ñoaïn laïc nghóa laø ñoaïn laïc caên cuûa Tónh löï thöù ba, ñoaïn khoå nghóa laø laäp töùc ñoaïn laïc caên aáy, nhö noùi: Voâ thöôøng cho neân khoå. Tröôùc heát khoâng coøn Hyû-Öu, laø luùc lìa nhieãm coõi Duïc thì Öu caên ñaõ maát, luùc liaø nhieãm cuûa Tónh löï thöù hai thì Hyû caên ñaõ tieáp tuïc maát, vì vaäy noùi nay tröôùc heát khoâng coøn Hoaëc-Öu.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 535

Khoâng Khoå-khoâng Laïc, nghóa laø söï caûm thoï khoâng khoå-khoâng laïc. Xaû thanh tònh nghóa laø haønh xaû, Nieäm thanh tònh nghóa laø Nieäm thieän. Hoûi: Ñòa döôùi cuõng coù xaû-Nieäm voâ laäu, taïi sao chæ noùi ñeán xaû- Nieäm thanh tònh cuûa Tónh löï thöù tö? Ñaùp: Xaû-Nieäm cuûa Tónh löï thöù tö, cuøng liìa taùm söï nhieãu loaïn cho neân goïi laø thanh tònh, khoå-Laïc-Öu-Hyû-hôi thôû vaøo-hôi thôû ra-Taàm-Töù goïi laø taùm söï nhieãu loaïn. Trong naøy ñeàu khoâng coù phaùp naøo maø moät mình goïi laø thanh tònh. Laïi nöõa, Tónh löï thöù tö khoâng coù tai hoïa trong-ngoaøi cho neân goïi laø thanh tònh, ba Tónh löï döôùi coù tai hoïa trong-ngoaøi cho neân khoâng goïi laø thanh tònh, nghóa laø trong Tónh löï thöù nhaát co löûa Taàm-Töù cho neân beân ngoaøi bò tai hoïa do löûa thieâu ñoát, trong Tónh löï thöù hai coù nöôùc Cöïc Hyû cho neân beân ngoaøi bò tai hoïa do nöôùc raõ naùt, trong Tónh löï thöù ba coù gioù cuûa hôi thôû vaøo ra cho neân beân ngoaøi bò tai hoïa do gioù boàng beành, trong Tónh löï thöù tö khoâng coù ba tai hoïa naøy cho neân

noùi laø thanh tònh. Laïi nöõa, thaân khí sôû y cuûa Tónh löï thöù tö thì ba tai hoïa khoâng ñeán ñöôïc, Nieäm khoâng coù queân maát, xaû khoâng coù laãn taïp, khoâng gioáng nhö ñòa döôùi cho neân noùi laø thanh tònh. Laïi nöõa, Tónh löï thöù tö lìa caùc phieàn naõo vaø tuøy phieàn naõo, cho neân noùi laø xaû-Nieäm thanh tònh chöù khoâng phaûi laø ñòa khaùc. Nghóa laø coù Xaû-Nieäm lìa caùc phieàn naõo chöù khoâng phaûi laø tuøy phieàn naõo, ñoù laø xaû- nieäm voâ laäu cuûa ba Tónh löï döôùi, hoaëc coù xaû-nieäm lìa tuøy phieàn naõo chöù khoâng phaûi laø caùc phieàn naõo, ñoù laø xaû-nieäm höõu laäu cuûa Tónh löï thöù tö; hoaëc coù xaû-nieäm khoâng phaûi laø lìa caùc phieàn naõo vaø tuøy phieàn naõo, ñoù laø xaû-nieäm höõu laäu cuûa ba Tónh löï döôùi vaø taát caû xaû-nieäm cuûa coõi Duïc. Neân bieát trong anyø noùi tuøy phieàn naõo, töùc laø taùm söï nhieãu loaïn ñaõ noùi ôû treân. Laïi nöõa, saéc thaân sôû y cuûa Tónh löï thöù tö trong saùng roõ raøng ví nhö aùnh saùng ngoïn ñeøn, xaû-nieäm döïa vaøo ñoù cho neân cuõng thanh tònh. Laïi nöõa, Tónh löï thöù tö laø nôi nöông töïa vieân maõn thuø thaéng trong caùc nôi nöông töïa, laø ñòa cöùu caùnh trong caùc ñòa, cho neân Xaû-Nieäm aáy cuõng goïi laø thanh tònh. Laïi nöõa, Ñònh cuûa Tónh löï thöù tö goïi laø theá löïc cuûa Ñònh baát ñoäng coù khaép nôi thaân sôû y, cho neân Xaû-Nieäm aáy cuõng goïi laø thanh tònh. Laïi nöõa, Tónh löï thöù tö laø nôi nöông töïa cuûa baûy Ñònh, treân-döôùi cuøng coù ba Ñònh voâ laäu, vì vaäy xaû-Nieäm naøy cuõng goïi laø thanh tònh. Laïi nöõa, Tónh löï thöù tö coù hai söï roäng lôùn, moät laø xöù sôû roäng lôùn, hai laø thieän caên roäng lôùn, cho neân xaû-Nieäm aáy cuõng goïi laø thanh tònh.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 536

Laïi nöõa, Tónh löï thöù tö laø nôi haèng haø sa Boà-taùt nöông töïa ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, chöùng ñöôïc Voâ thöôïng chaùnh ñaúng Boà-ñeà, cho neân Xaû-Nieäm aáy cuõng goïi laø thanh tònh. Laïi nöõa, Tónh löï thöù tö laø nôi ba sö Du-giaø nöông töïa ñeå ñöôïc tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh ñaït ñöôïc quaû khoâng coøn laäu, ñoù laø Phaät-Ñoäc giaùc vaø caùc Thanh vaên, cho neân xaû-Nieäm aáy cuõng goïi laø thanh tònh. Laïi nöõa, Ñaïi chuûng taïo saéc cuûa Tónh löï thöù tö, hình saéc hieån baøy saéc ñeàu raát vi dieäu thuø thaéng, cho neân Xaû-Nieäm thanh tònh. Laïi nöõa, döïa vaøo trí Tuùc trí tuøy nieäm cuûa Tónh löï thöù tö, coù theå duyeân vôùi caùc söï Tuùc truù cuûa coõi Duïc vaø boán Tónh löï, cho neân xaû-Nieäm aáy cuõng goïi laø thanh tònh. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân taát caû Xaû-Nieäm cuûa Tónh löï thöù ñöôïc goïi laø thanh tònh. Truù ñaày ñuû trong Tónh löï thöù tö, nghóa laø ñaït ñöôïc naêm uaån thieän thaønh töïu Tónh löï thöù tö, ñaït ñöôïc thaønh töïu goïi laø truù ñaày ñuû. Nhö trong kinh noùi: “Coù boán loaïi taâm sôû taêng thöôïng truù trong phaùp laïc hieän taïi (Hieän phaùp laïc truù).” Hoûi: Taïi sao goïi laø taâm sôû taêng thöôïng? Ñaùp: Taâm sôû trong naøy töùc laø Tam-ma-ñòa, khoâng coù Tam-ma-ñòa ñaày ñuû theá löïc to lôùn, maø coù coâng duïng to lôùn coù naêng löïc thaønh töïu söï vieäc to lôùn, coù naêng löïc nhö boán Tónh löï caên baûn, cho neân loaïi naøy chæ moät mình goïi laø taâm sôû taêng thöôïng. Laïi nöõa, trong boán Tónh löï coù voâ löôïng chuûng loaïi coâng ñöùc thuø thnaég cuûa taâm sôû taêng thöôïng, nhö Voâ löôïng-Giaûi thoaùt-Thaéng xöù-Bieán xöù, Voâ ngaïi giaûi

thoaùt-Voâ tranh-Nguyeän trí-Bieân teá tònh..., vì vaäy chæ goïi laø taâm sôû taêng thöôïng. Laïi nöõa, döïa vaøo boán Tónh löï caùc sö Du-giaø duøng Voâ löôïng moân caûm thoï phaùp laïc cuûa taâm sôû, nghóa laø caùc moân coäng ñöùc ñaõ noùi tröôùc ñaây, vaø ba Tam-ma-ñòa nhö Khoâng khoâng..., vì vaäy chæ goïi laø taâm sôû taêng thöôïng. Laïi nöõa, phaùp laïc cuûa boán Tónh löï naøy thaâu nhieáp chung caùc haønh, vì vaäy chæ goïi laø taâm sôû taêng thöôïng. Hoûi: Trong boán Tónh löï cuõng coù phaùp laïc coù naêng löïc daãn daét coâng ñöùc sau phaùp laïc, taïi sao chæ noùi truù trong phaùp laïc hieän taïi? Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi laø truù trong phaùp laïc veà sau, maø khoâng noùi ñeán thì neân bieát laø kinh naøy coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, neáu noùi ñaây laø truù trong phaùp laïc hieän taïi, thì neân bieát laø ñaõ noùi truù trong phaùp laïc veà sau, bôûi vì phaùp laïc veà sau duøng phaùp laïc hieän taïi laøm nhaân maø ñaït

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 537

ñöôïc. Nhö trong kinh noùi: "Tröôùc heát ôû nôi naøy tu ñaúng chí nôi aáy roài sau môùi inh ñeán nôi aáy." Laïi nöõa, truù trong phaùp laïc veà sau döïa vaøo söï heä thuoäc truù trong phaùp laïc hieän taïi, truù trong phaùp laïc hieän taïi khoâng döïa vaøo söï heä thuoäc truù trong phaùp laïc veà sau, vì vaäy chæ noùi truù trong phaùp laïc hieän taïi töùc laø ñaõ noùi ñeán phaùp aáy. Laïi nöõa, truù trong phaùp laïc hieän taïi laøm gia haïnh moân cho truù trong phaùp laïc veà sau, neáu ñaõ noùi phaùp naøy thì ñaõ noùi ñeán phaùp kia. Laïi nöõa, truù trong phaùp laïc hieän taïi laø nhaân, truù trong phaùp laïc veà sau laø quaû, neáu ñaõ noùi nhaân thì ñaõ noùi ñeán quaû. Nhö nhaân-quaû nöôùc, naêng taùc-sôû taùc, naêng sinh-sôû sinh, naêng thaønh-sôû thaønh, naêng tuïc-sôû tuïc, naêng daãn-sôû daãn, naêng chuyeån-sôû chuyeån, naêng töôùng-sôû töôùng, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, phaùp laïc hieän taïi thì gaàn, phaùp laïc veà sau thì xa, neáu ñaõ noùi gaàn thì ñaõ noùi ñeán xa. Nhö gaàn-xa nhö vaäy, böùc baùch gaàn beân caïnh- khoâng phaûi laø böùc baùch gaàn beân caïnh, hoøa hôïp-khoâng phaûi laø hoøa hôïp, chuùng ñoàng phaàn cuûa thaân naøy vaø chuùng ñoàng phaàn cuûa thaân khaùc, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, truù trong phaùp hieän taïi, hoaëc laø ngu hay trí, noäi ñaïo hay ngoaïi ñaïo, chaùnh quaùn hay taø quaùn, ñeàu cuøng tin laø coù, cho neân chæ noùi ñeán phaùp aáy; truù trong phaùp laïc veà sau coù ngöôøi khoâng tin chaéc, nhö aùcc ngoaïi ñaïo, vì vaäy cho neân khoâng noùi ñeán. Laïi nöõa, nhöõng loaïi ngöôøi ngu doát phaàn nhieàu tham vui söôùng hieän taïi chöù khoâng mong caàu vui söôùng veà sau, ôû trong vui söôùng hieän taïi tham moät chuùt duïc laïc chöù khoâng mong caàu nieàm vui tuyeät dieäu cuûa lìa duïc roäng lôùn. Ñöùc Theá Toân muoán khieán cho rôøi boû duïc laïc nhoû nhoi, ñaï ñöôïc nieàm vui tuyeät dieäu roäng lôùn cuûa boán Tónh löï, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Neáu caùc ngöôøi caàu mong nieàm vui roäng lôùn thì neân rôøi boû duïc laïc maø tu boán Tónh löï. Vì vaäy cho neân chæ noùi truù trong phaùp laïc hieän taïi. Laïi nöõa, bôûi vì boán Tónh löï hieän ôû tröôùc maét, nhaát ñònh caûm thoï nieàm vui hieän coù, cho neân chæ noùi ñeán phaùp aáy; nieàm vui veà sau khoâng nhaát ñònh, hoaëc lui suït maø sinh xuoáng döôùi; hoaëc tieán tôùi maø sinh leân treân, hoaëc laø nhaäp Nieát-baøn, vì vaäy cho neân khoâng noùi ñeán. Bôûi vì caùc

loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân ñöùc Theá Toân chæ noùi boán loaïi Tónh löï goïi laø phaùp laïc hieän taïi. Caän phaàn -Voâ saéc tuy cuõng coù nghóa cuûa Laïc, maø Khoå thaâu nhieáp chung caùc haønh, cho neân khoâng noùi

ñeán. Nhö trong kinh noùi: “Nhö vaäy boán loaïi taâm sôû taêng thöôïng truù trong phaùp laïc hieän taïi, nhöõng ngöôøi tu Ñònh thöôøng xuyeân vaøo ra, neân bieát roõ raøng chính xaùc tòch tónh giaûi thoaùt vöôït qua caùc saéc; boán Voâ saéc Ñònh thì nhöõng ngöôøi tu Ñònh thöôøng xuyeân vaøo ra, neân ñích thöïc neâu ra roõ raøng.” Hoûi: Taïi sao Ñöùc Theá Toân khuyeân nhuû neân bieát roõ raøng ñoái vôùi boán Tónh löï, ñoái vôùi boán Voâ saéc thì khuyeán khích neân neâu ra roõ raøng? Ñaùp: Tónh löï hieån baøy thoâ thieån roõ raøng deã thaáy, nhöõng ngöôøi tu Ñònh töø Tónh löï rôøi ra roài laïi öa thích mong muoán tieán vaøo, Ñöùc Phaät baûo cho bieát raèng: Neáu muoán tieáp tuïc tieán vaøo thì neân bieát roõ raøng chính xaùc veà töôùng Ñònh vaøo ra, ñöøng coù sai laàm! Voâ saéc vi teá, töôùng aån kín khoù thaáy, nhöõng ngöôøi tu Ñònh töø ñoù rôøi ra roài khoâng thích tieán vaøo nöõa, cho neân Ñöùc Phaät baûo cho bieát raèng: Neáu khoâng thích tieán vaøo nöõa thì neân ñích thöïc neâu ra roõ raøng cho ngöôøi khaùc bieát veà töôùng Ñònh vaøo ra, ñöøng laøm cho queân maát! Laïi nöõa, trong boán Tónh löï coù nhieàu coâng ñöùc vôùi caùc loaïi töôùng khaùc nhau, nhöõng ngöôøi tu ñònh töø ñoù rôøi ra roài laïi öa thích mong muoán tieán vaøo, Ñöùc Phaät baûo cho bieát raèng: Neáu khoâng thích tieán vaøo nöõa thì neân ñích thöïc neâu ra roõ raøng cho ngöôøi khaùc bieát veà töôùng Ñònh vaøo ra, ñöøng laøm cho queân maát! Trong Voâ saéc Ñònh khoâng coù coâng ñöùc vôùi nhieàu loaïi töøng khaùc nhau, nhöõng ngöôøi tu Ñònh töø ñoù rôøi ra roài khoâng thích tieán vaøo nöõa, Ñöùc Phaät baûo cho bieát raèng: Neáu khoâng thích tieán vaøo nöõa thì neân ñích thöïc neâu ra roõ raøng cho ngöôøi khaùc bieát veà töôùng Ñònh vaøo ra, ñöøng laøm cho queân maát! Laïi nöõa, trong boán Tónh löï thì caên-thoï-taâm sôû coù nhieàu töôùng khaùc nhau, nhöõng ngöôøi tu Ñònh töø ñoù rôøi xa roài laïi öa thích mong muoán tieán vaøo, Ñöùc Phaät baûo cho bieát raèng: Neáu thích tieán vaøo nöõa thì neân bieát roõ raøng chính xaùc veà töôùng Ñònh vaøo ra, ñöøng coù sai laàm! Trong Voâ saéc Ñònh thì caên-thoï-taâm sôû khoâng coù nhieàu töôùng khaùc nhau, nhöõng ngöôøi tu Ñònh töø ñoù rôøi ra roài khoâng thích tieán vaøo nöõa, Ñöùc Phaät baûo cho bieát raèng: Neáu khoâng thích tieán vaøo nöõa thì neân ñích thöïc neâu ra roõ raøng cho ngöôøi khaùc bieät veà töôùng Ñònh vaøo ra, ñöøng laøm cho queân maát! Laïi nöõa, trong boán Tónh löï coù voâ löôïng chuûng loaïi coâng ñöùc vôùi lôïi ích thuø thaéng, nhöõng ngöôøi tu Ñònh töø ñoù rôøi ra roài laïi öa thích mong muoán tieán vaøo, Ñöùc Phaät baûo cho bieát raèng: Neáu thích tieán vaøo nöõa thì neân bieát roõ raøng chính xaùc veà töôùng Ñònh vaøo ra, ñöøng coù sai laàm! Trong Voâ saéc Ñònh khoâng coù voâ löôïng chuûng loaïi coâng ñöùc vôùi lôïi ích thuø thaéng, nhöõng ngöôøi tu Ñònh töø ñoù rôøi ra roài khoâng thích tieán vaøo nöõa,

Ñöùc Phaät baûo cho bieát raèng: Neáu khoâng thích tieán vaøo nöõa thì neân ñích thöïc neâu ra roõ raøng cho ngöôøi khaùc bieát veà töôùng Ñònh vaøo ra, ñöøng laøm cho queân maát! Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân Ñöùc Phaät khuyeân nhuû neân bieát roõ raøng ñoái vôùi boán Tónh löï, ñoái vôùi boán Voâ saéc thì khuyeán khích neân neâu ra roõ raøng. Nhö trong kinh noùi: “Boán loaïi Tónh löï coù boán loaïi lôïi ích thuø thaéng, boán Voâ saéc Ñònh coù moät lôïi ích thuø thaéng.” Hoûi: Taïi sao lôïi ích thuø thaéng cuûa Tónh löï coù boán, lôïi ích thuø thaéng trong Voâ saéc Ñòn chæ coù moät? Ñaùp: Chính laø do caùc loaïi nhaân duyeân ñaõ noùi tröôùc ñaây, lôïi ích thuø thnaég cuûa Tónh löï vaø Voâ saéc coù khaùc nhau. Trong naøy laïi coù hai caùch traû lôøi khoâng gioáng nhö, ñoù laø trong Tónh löï coù ba loaïi Ñònh: 1. Coù Taàm coù Töù. 2. Khoâng coù Taàm chæ coù Töù. 3. Khoâng coù Taàm khoâng coù Töù. Trong Voâ saéc Ñònh chæ coù moät loaïi laø khoâng coù Taàm khoâng coù Töù. Laïi nöõa, trong boán Tónh löï coù ba loaïi Thoï, ñoù laø Hyû-Laïc vaø xaû; trong Voâ saéc Ñònh chæ coù Xaû thoï. Vì vaäy lôïi ích thuø thaéng cuûa boán Tónh löï coù boán, lôïi ích thuø thaéng trong Voâ saéc Ñònh chæ coù moät. Hoûi: Lôïi ích thuø thnaég vaø Tónh löï coù gì sai bieät? Ñaùp: Teân goïi chính laø sai bieät, ñoù laø teân goïi Tónh löï, teân goïi lôïi ích thuø thaéng. Laïi nöõa, Tónh löï coù ba loaïi, ñoù laø thieän-nhieãm oâ vaø voâ phuù voâ kyù; lôïi ích thuø thaéng chæ coù voâ laäu. Laïi nöõa, Tónh löï hoaëc laø heä thuoäc coõi Saéc, hoaëc laø khoâng heä thuoäc; lôïi ích thuø thaéng chæ laø khoâng heä thuoäc. Laïi nöõa, Tónh löï hoaëc laø Hoïc, hoaëc laø Voâ hoïc, hoaëc laø Phi hoïc phi voâ hoïc; lôïi ích thuø thaéng chæ laø Hoïc vaø Voâ hoïc. Laïi nöõa, Tónh löï hoaëc laø do kieán maø ñoaïn, hoaëc laø do tu maø ñoaïn, hoaëc khoâng coù gì ñeå ñoaïn; lôïi ích thuø thaéng chæ laø khoâng coù gì ñeå ñoaïn. Laø Tónh löï goàm chung nhieãm vaø khoâng nhieãm, lôïi ích thuø thaéng chæ laø khoâng nhieãm. Laïi nöõa, Tónh löï goàm chung coù dò thuïc vaø khoâng coù dò thuïc, lôïi ích thuø thaéng chæ laø khoâng coù dò thuïc. Laïi nöõa, Tónh löï do ba Ñeá thaâu nhieáp, tröø ra Dieät ñeá; lôïi ích thuø thaéng chæ do Ñaïo ñeá thaâu nhieáp. Ñoù goïi laø söï sai bieät giöõa Tónh löï vaø lôïi ích thuø thaéng. Nhö trong kinh noùi: “Tónh löï thöù nhaát dieät Öu caên, Tónh löï thöù hai dieät Khoå caên.” Hoûi: Luùc lìa nhieãm coõi Duïc thì ñoaïn Öu vaø Khoå, taïi sao trong kinh

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 540

ñöa ra caùch noùi naøy? Ñaùp: döïa vaøo vöôït qua ñoái trò cho neân ñöa ra caùch noùi naøy, nghóa laø phaàn vò lìa nhieãm coõi Duïc tuy ñoaïn khoå caên, maø chöa goïi laø vöôït qua ñoái trò veà Khoå; ñoái vôùi Tónh löï thöù nhaát vaøo luùc ñaït ñöôïc lìa nhieãm, vöôït qua ñoái trò veà khoå cho neân noùi laø khoå dieät; ñoái trò veà khoå, nghóa laø Tónh löï thöù nhaát. Laïi nöõa, döïa vaøo vöôït qua chuûng taùnh vaø sôû y cuûa khoå cho neân ñöa ra caùch noùi naøy, nghóa laø phaàn vò lìa nhieãm coõi Duïc tuy ñoaïn Khoå caên, maø chöa vöôït qua chuûng taùnh Khoå vaø chuûng taùnh cuûa khoå cho neân noùi laø Khoå dieät; sôû y vaø chuûng taùnh, ñoù laø caùc Thöùc thaân. Hoûi: Phaàn vò lìa nhieãm coõi Duïc tuy ñoaïn Öu caên, maø chöa vöôït qua sôû y ñoái trò aáy vaø chuûng taùnh aáy, khoâng neân noùi laø Öu caên do Tónh löï thöù nhaát dieät? Ñaùp: ñoái trò-sôû y-chuûng taùnh cuûa Öu caên ñeàu thuoäc veà yù

thöùc, ñaõ cuøng vôùi Öu caên ñeàu thuoäc veà yù thöùc, cho neân luùc ñang ñoaïn thì noùi laø Öu caên dieät; sôû y cuûa Khoå caên vaø chuûng taùnh cuûa Khoå, khoâng cuøng thuoäc veà moät thöùc ñoái trò, cho neân vöôït qua ñoái trò-sôû y-chuûng taùnh môùi noùi laø Khoå dieät. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Tónh löï thöù hai dieät khoå caên, ñoù laø Taàm vaø Töù dieät, bôûi vì caùc Hieàn Thaønh ôû trong Taàm-Töù phaùt sinh yù töôûng veà Khoå, vöôït quaù caùc dò sinh chaùn ngaùn caùi khoå cuûa ñòa nguïc; coù theå phaùt sinh yù töôûng veà khoå cho neân goïi laø khoå caên. Coù luùc trong kinh noùi: “Boán Tónh löï gioáng nhö giöôøng gheá.” Hoûi: taïi sao ñöùc Theá Toân noùi boán Tónh löï gioáng nhö giöôøng gheá? Ñaùp: Voán taùnh cao quyù toát ñeïp, taùnh thaâu nhieáp tieáp nhaän. Taùnh cao quyù toát ñeïp, laø ñoái vôùi coõi Duïc maø noùi, bôûi vì Tónh löï vöôït ra ngoaøi coõi Duïc. Taùnh thaâu nhieáp tieáp nhaän, laø ñoái vôùi phaùp thieän maø noùi, bôûi vì Tónh löï thaâu nhieáp tieáp nhaän nhieàu phaùp thieän. Laïi nöõa, caùc baäc Hieàn Thaùnh, ñoái vôùi chaën ñöôøng daøi sinh töû voâ thæ ñeán nay sinh taâm moûi meät chaùn ngaùn voâ cuøng, taïm thôøi nghæ ngôi ôû trong Tónh löï, nhö ñöôøng daøi meät moûi taïm thôøi ngoài nôi giöôøng gheá, cho neân ñoái vôùi Tónh löï noùi ñeán thanh giöôøng gheá. Coù luùc trong kinh noùi: “Boán loaïi Tónh löï ví nhö laøn gioù maùt.” Hoûi: Taïi sao ñöùc Theá Toân noùi boán Tónh löï gioáng nhö laøn gioù maùt? Ñaùp: Phaùp naøy coù naêng löïc ngaên chaën hôi noùng cuûa nghieäp-phieàn naõo, nghóa laø Tónh löï thöù nhaát coù naêng löïc ngaên chaën caùc loaïi hôi noùng cuûa phieàn naõo-nghieäp baát thieän thuoäc coõi Duïc, Tónh löï thöù hai coù naêng

löïc ngaên chaën hôi noùng cuûa phieàn naõo-nghieäp töông öng vôùi Taàm-Töù thuoäc Tónh löï thöù nhaát, Tónh löï thöù ba coù naêng löïc ngaên chaën hôi noùng cuûa phieàn naõo-nghieäp töông öng vôùi Hyû cao nhaát thuoäc Tónh löï thöù hai, Tónh löï thöù tö coù naêng löïc ngaên chaën hôi noùng cuûa phieàn naõo-nghieäp töông öng vôùi Laïc cao nhaát thuoäc Tónh löï thöù ba, cho neân noùi Tónh löï ví nhö laøn gioù maùt. Coù luùc trong kinh noùi: “Boán Tónh löï nhö ñoà aên thöùc uoáng tuyeät vôøi.” Hoûi: taïi sao Ñöùc Theá Toân noùi ñeán Tónh löï nhö ñoà aên thöùc uoáng? Ñaùp: Bôûi vì coù nghóa coù naêng löïc duy trì phaùp thaân. Nhö caùc loaïi ñoà aên thöùc uoáng tuyeät vôøi trong thoân aáp, ñeàu chuyeån ñeán kinh thaønh ñeå nuoâi lôùn baäc toân kính cao caû. Nhö vaäy caùc loaïi thieän vi dieäu thuø thaèng, ñeàu taäp trung vaøo Tónh löï ñeå nuoâi lôùn phaùp thaân, cho neân noùi Tónh löï trung gian cuõng khoù maø hieän khôûi. Ví nhö coù ngöôøi duøng caây ñaùnh gaõy caày thì phaûi söû duïng nhieàu coâng söùc, sau ñoù môùi gaõy ñöôïc; duøng taâm sôû cuûa ñòe mình thuoäc Tónh löï thöù nhaát coù dieät-coù sinh cuõng laïi nhö vaäy. ba Tónh löï sau thì caän phaàn khoù phaùt khôûi, caên baûn deã daøng phaùt khôûi nhö Tónh löï thöù nhaát, neân bieát! Hoûi: Ñaõ lìa nhieãm cuûa ñòa döôùi, phaùt khôûi Voâ saéc Ñònh cuõng khoâng gian nan, leõ naøo khoâng phaûi laø Laïc truù? Ñaùp: Tuy lìa nhieãm cuûa ñòa döôùi nhöng vì Voâ saéc Ñònh raát vi teá, cho neân phaùt khôûi cuõng gian nan, luùc phaùt khôûi Tónh löï thì deã daøng hôn Voâ saéc Ñònh. Vaû laïi, coõi Voâ saéc ñaõ khoâng coù caùc saéc, khoâng phaûi laø ai cuõng tin laø

coù, cho neân ngöôøi tu haønh muoán phaùt khôûi Ñònh aáy cuõng raát gian nan. Nhö Tröôûng giaû Traûo ñeán thöa roõ vôùi Cuï thoï A-nan-ñaø raèng: Taïi sao chuùng toâi suoát ñôøi tham ñaém naêm caûnh nhö saéc..., nghe ñeán coõi Voâ saéc sinh loøng kính sôï voâ cuøng, nhö ñöùng tröôùc hoá saâu, taïi sao höõu tình maø cuõng Voâ saéc, cho neân khoù tin laø coù. Bôûi vì khoù tin cho neân phaùt khôûi heát söùc gian nan. Laïi nöõa, döïa vaøo boán Tónh löï coù theå deã daøng lìa nhieãm chöù khoâng phaûi laø caän phaàn..., cho neân goïi laø Laïc truù. Ví nhö hai ngöôøi cuøng ñi ñeán moät nôi, moät ngöôøi ñi theo ñöôøng boä, moät ngöôøi thì ñi baèng thuyeàn, tuy cuøng ñeán nôi aáy nhöng ngöôøi ñi baèng thuyeàn khoâng gaëp gian nan, chöù khoâng phaûi laø ngöôøi ñi theo ñöôøng boä. Nhö vaäy, höõu tình coù ngöôøi döïa vaøo Tónh löï maø lìa nhieãm, coù ngöôøi döïa vaøo caän phaàn-hoaëc döïa vaøo Voâ saéc maø lìa nhieãm, tuy ñeàu lìa nhieãm maø döïa vaøo Tónh löï khoâng gaëp gian nan, chöù khoâng phaûi laø caän phaàn..., cho neân chæ rieâng Tónh löï ñöôïc goïi laø Laïc truù.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 542

Laïi nöõa, chæ trong Tónh löï coù ñuû hai loaïi Laïc cho neân goïi laø Laïc truù: 1. Laïc cuûa Laïc thoï. 2. Laïc cuûa Khinh an. Ba Tónh löï tröôùc ñeàu coù ñuû hai Laïc, Tónh löï thöù tö tuy khoâng coù Laïc cuûa Laïc thoï, maø theá duïng roäng lôùn cuûa Laïc thuoäc Khinh an hôn haún hai Laïc tröôùc; caän phaàn vaø Voâ saéc tuy coù Khinh an maø khoâng roäng lôùn, cho neân khoâng goïi laø Laïc. Laïi nöõa, Laïc coù hai loaïi: 1. Laïc thuoäc veà chuû. 2. Laïc thuoäc veà khaùch. Laïc thuoäc veà chuû, ñoù laø döïa vaøo Tónh löï phaùt khôûi truù trong Voâ saéc. Truù trong ñòa cuûa Tónh löï thì phaùt khôûi ñaày ñuû hai Laïc, cho neân goïi laø Laïc truù; truù trong ñòa cuûa Voâ saéc khoâng coù ñuû hai Laïc, cho neân khoâng phaûi laø Laïc truù; caän phaàn khoâng phaûi laø hôn haún, cho neân khoâng coù ñöôïc teân goïi. Laïi nöõa, trong boán Tónh löï khoâng coù naûo haïi, theá duïng cuûa Laïc roäng lôùn chöù khoâng phaûi laø caän phaàn..., cho neân goïi laø Laïc truù. Nhö trong kinh noùi: “Neáu ôû nôi naøy khoâng coù caùc naõo haïi thì noùi teân goïi. Laïi nöõa, luùc Tónh löï caên baûn hieän ôû tröôùc maét, nuoâi lôùn Ñaïi chuûng sinh ra trong toaøn thaân khieán cho thaân vui söôùng, cho neân goïi laø Laïc truù; luùc caän phaàn Ñònh... hieän ôû tröôùc maét, nuoâi lôùn ñaïi chuûng chæ sinh ra beân phía taâm, khoâng phaûi laø heát söùc vui söôùng, cho neân khoâng phaûi laø Laïc truù. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Luùc caän phaàn Ñònh... hieän ôû tröôùc maét, nuoâi lôùn Ñaïi chuûng tuy sinh ra toaøn thaân, maø taùc duïng nuoâi döôõng khoâng baèng luùc Tónh löï hieän ôû tröôùc maét nuoâi lôùn ñaïi chuûng, cho neân khoâng phaûi laø Laïc truù. Ví nhö hai ngöôøi cuøng taém moät hoà, moät ngöôøi toaøn thaân ñi vaøo laøn nöôùc, moät ngöôøi ñi vaøo laøn nöôùc thì thaám öôùt nhieàu hôn, chöù khoâng phaûi laø ngöôøi duøng tay khoaùt nöôùc. Laïi nöõa, trong boán Tónh löï thì löïc cuûa Chæ vaø Quaùn baèng nhau, cho neân goïi laø Laïc truù; trong caän phaàn Ñònh thì Quaùn maïnh-Chæ yeáu, trong Voâ saéc Ñònh thì Chæ maïnh-Quaùn yeáu, ñeàu khoâng phaûi laø Laïc truù. Laïi nöõa, trong boán Tónh löï thì Tinh tieán vaø Chæ bình ñaúng maø chuyeån, cho neân goïi laø Laïc truù; tuy löïc Tinh tieán cuûa taát caû caùc ñia ñeàu maïnh, maø trong Tónh löï bò Chæ keàm cheá cho neân chuyeån bình ñaúng, ñòa khaùc thì khoâng

nhö vaäy, cho neân khoâng phaûi laø Laïc truù.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 543

Laïi nöõa, trong boán Tónh löï thì xaû Ñoaïn taêng thöôïng maø nhieãm coù theå ñaït ñöôïc, cho neân goïi laø Laïc truù, nghóa laø luùc lìa nhieãm coù hai loaïi Ñoaïn: 1. Taêng thöôïng xaû Ñoaïn. 2. Coù coâng duïng Ñoaïn. Döïa vaøo caän phaàn-Voâ saéc luùc laøi caùc nhieãm, goïi laø coù coâng duïng Ñoaïn, bôûi vì heát söùc gian nan; döïa vaøo Tónh löï caên baûn luùc lìa caùc nhieãm, goïi laø taêng thöôïng xaû Ñoaïn, bôûi vì tuøy yù vaän duïng maø chuyeån. Ví nhö hai ngöôøi cuøng ñi ñeán moät phía, moät ngöôøi cöôõi ngöïa toát, moät ngöôøi cöôõi ngöïa keùm; ngöôøi cöôõi ngöïa toát khoâng gian nan laém maø ñeán nôi caàn ñeán, ngöôøi cöôõi ngöïa keùm thaät laø gian nan môùi coù theå ñeán ñöôïc nôi aáy. Laïi nöõa, trong boán Tónh löï khoâng coù coâng duïng cuûa ñaïo maø lìa nhieãm coù theå ñaït ñöôïc, cho neân goïi laø Laïc truù; caän phaàn-Voâ saéc coù coâng duïng cuûa ñaïo maø ñöôïc lìa nhieãm, cho neân khoâng phaûi laø Laïc truù. Nhö raát nhieàu ngöôøi cuõng vöôït qua doøng soâng roäng, coù ngöôøi döïa vaøo boù coû, coù ngöôøi döïa vaøo tuùi phao, coù ngöôøi döïa vaøo beø maûng, coù ngöôøi döïa vaøo taøu thuyeàn; ngöôøi döïa vaøo taøu thuyeàn tuøy yù vaän duïng ñeán ñöôïc bôø beân kia moät caùch yeân laønh, ngöôøi döïa vaøo ñoà vaät khaùc thì sôï haõi vaø raát gian nan môùi ñeán ñöôïc bôø beân kia. Höõu tình cuõng nhö vaäy, vöôït qua doøng soâng phieàn naõo thì coù ngöôøi döïa vaøo Tónh löï, coù ngöôøi döïa vaøo ñòa khaùc, tuy cuøng töø bôø beân naøy laø sinh töû vöôït qua ñeán bôø kia laø Nieát-baøn, maø ngöôøi döï vaøo Tónh löï thì an laïc deã daøng ñeán ñöôïc, cho neân goïi laø Laïc truù, chöù khoâng phaûi laø ngöôøi döïa vaøo caän phaàn vaø Voâ saéc. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân chæ coù boán Tónh löï goïi laø Laïc truù. Nhö teân goïi Laïc truù, nhö vaäy cuõng goïi laø Xuùc truù-Caâu truù. Boán Voâ löôïng: 1. Töø. 2. Bi. 3. Hyû. 3. Xaû. Hoûi: Taïi sao Tónh löï khoâng gaín ñoaïn noùi laø Voâ löôïng? Ñaùp: Bôûi vì Tónh löï daãn daét phaùt khôûi boán voâ löôïng. Laïi nöõa, Tónh löï vaø Voâ löôïng laïi daãn daét nhau. Laïi nöõa, bôûi vì boán voâ löôïng laø coâng ñöùc thuø thaéng trong Tónh löï. Hoûi: Boán voâ löôïng naøy töï taùnh laø gì? Ñaùp: Töø vaø Bi ñeàu duøng caên thieän khoâng Saân laøm töï taùnh, bôûi vì

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 544

ñoái trò vôùi Saân. Neáu bao goàm Thuû töông öng vôùi tuøy chuyeån, thì boán Uaån-naêm Uaån laøm töï taùnh, coõi Duïc laø boán Uaån, coõi Saéc laø naêm uaån. Hoûi: Neáu Töø vaø Bi ñeàu laáy caên thieän khoâng Saân laøm töï taùnh ñeå ñoái trò vôùi Saân, thì Töø ñoái trò vôùi nhöõng Saân naøo, Bi ñoái trò vôùi nhöõng Saân naøo? Ñaùp: Töø ñoái trò vôùi Saân laøm maát maïng soáng, Bi ñoái trò vôùi Saân ñaùnh ñaäp maéng nhieác. Laïi nöõa, Töø ñoái trò vôùi caàn phaûi Saân ñeå xöû lyù Saân, Bi ñoái trò vôùi khoâng caàn phaûi Saân ñeå xöû lyù Saân. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Töø voâ löôïng duøng caên thieän khoâng Saân laøm töï taùnh ñoái trò vôùi Saân, Bi voâ löôïng laáy khoâng haïi laøm töï taùnh ñoái trò vôùi haïi, Hyû laáy Hyû caên laøm töï taùnh. Neáu bao goàm Thuû töông öng vôùi tuøy chuyeån, thì coõi Duïc

laø boán Uaån laøm töï taùnh, coõi Saéc laø naêm Uaån laøm töï taùnh. Hoûi: Neáu Hyû voâ löôïng laáy Hyû caên laøm töï taùnh, thì luaän Phaåm Loaïi Tuùc noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Theá naøo laø Hyû voâ löôïng? Ñoù laø Hyû vaø Hyû töông öng vôùi Thoï-Töôûng-Haønh-Thöùc.” Neáu do Hyû maø daáy khôûi hai nghieäp thaân-ngöõ, thì do Hyû maø daáy khôûi taâm baát töông öng haønh ñeàu goïi laø Hyû, leõ naøo coù Hyû thoï cuøng vôùi thoï töông öng? Ñaùp: Vaên aáy neân noùi laø Hyû vaø Hyû töông öng vôùi Töôûng-Haønh- Thöùc, khoâng neân noùi Thoï maø noùi ñeán Thoï aáy laø ngöôøi tuïng sai laàm. Laïi nöõa, luaän aáy noùi chung naêm Uaån laøm töï taùnh cuûa Hyû voâ löôïng, tuy Hyû thoï vaø Thoï khoâng töôïng, maø taâm-taâm sôû phaùp khaùc cuøng vôùi Thoï töông öng, cho neân ñöa ra caùch noùi naøy cuõng khoâng traùi vôùi lyù. Coù Sö khaùc noùi: Hyû voâ löôïng naøy laáy vui möøng laøm töï taùnh, Theå cuûa vui möøng khoâng phaûi laø Thoï coù rieâng taâm sôû cuøng vôùi taâm töông öng. Coù ngöôøi noùi: Vui möøng ôû trong tuï töông öng vôùi Hyû caên coù theå ñaït ñöôïc. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Sau Hyû caên sinh ra vui möøng, do löïc cuûa Hyû maø daãn daét phaùt khôûi. Neáu ñöa ra caùch noùi naøy thì Hyû voâ löôïng naøy cuøng vôùi Thoï töông öng cuõng khoâng traùi lyù. Xaû duøng caên thieän khoâng tham laøm töï taùnh, bôûi vì ñoái trò vôùi tham. Neáu bao giôùi goàm Thuû töông öng vôùi tuøy chuyeån, thì coõi Duïc laø boán Uaån laøm töï taùnh, coõi Saéc laø naêm Uaån laøm töï taùnh. Nhö vaäy goïi laø töï taùnh cuûa voâ löôïng. Hoûi: Boán voâ löôïng naøy coù töôùng theá naøo? Ñaùp: Töï taùnh töùc laø töôùng, töôùng töùc laø töï taùnh, bôûi vì töï taùnh cuøng vôùi töôùng khoâng töông öng. Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy:

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 545

“Trao cho lôïi ích laø töôùng cuûa Töø, tröø boû suy toån laø töôùng cuûa Bi, chuùc möøng hoûi han ñöôïc hay boû laø töôùng cuûa Hyû, queân vaø nhôù bình ñaúng laø töôùng cuûa Xaû.” Ñaõ noùi veà töï taùnh vaø töôùng cuûa Voâ löôïng, nguyeân côù nay seõ noùi ñeán. Hoûi: Vì sao goïi laø Voâ löôïng, Voâ löôïng laø nghóa gì? Ñaùp: Duyeân vôùi taát caû höõu tình, ñoái trò vôùi Voâ löôïng phieàn naõo-hyù luaän, cho neân goïi laø Voâ löôïng. Hoûi: Hyù luaän coù hai loaïi: 1. Hyù luaän do AÙi. 2. Hyù luaän do kieán. Voâ löôïng naøo ñoái trò vôùi hyù luaän naøo? Ñaùp: Voâ löôïng khoâng coù naêng löïc ñoaïn caùc phieàn naõo, nhöng coù naêng löïc cheá phuïc, hoaëc laøm cho chuyeån thaønh xa caùch, coù luùc boán loaïi ñeàu ñoái trò vôùi AÙi, coù luùc boán loaïi ñeàu ñoái trò vôùi kieán. Neáu döïa vaøo boán loaïi ñoái trò gaàn maø noùi, thì neân noùi Töø-Bi ñoái trò gaàn vôùi hyù luaän do kieán, bôûi vì haønh cuûa kieán laø nhieàu noùng giaän; Hyû-xaû ñoái trò gaàn vôùi hyù luaän do AÙi, bôûi vì haønh cuûa AÙi laø nhieàu gaàn guõi nhôø caäy. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Töø-Bi ñoái trò gaàn vôùi hyù luaän do AÙi, Hyû-Xaû ñoái trò gaàn vôùi hyù luaän do kieán. Laïi nöõa, duyeân vôùi taát caû höõu tình, ñoái trò vôùi Voâ löôïng phieàn naõo- phoùng daät, cho neân goïi laø Voâ löôïng. Nghóa laø boán Voâ löôïng coù naêng löïc ñoái trò gaàn vôùi nhöõng phieàn naõo phoùng daät cuûa coõi Duïc. Laïi nöõa, boán loaïi nhö vaäy laø nôi daïo chôi vui thuù roäng raõi cuûa caùc Hieàn Thaùnh, cho neân goïi laø Voâ löôïng. Nhö ngöôøi giaøu sang coù nôi daïo chôi vui

ñuøa roäng raõi vôùi voâ löôïng chuûng loaïi, ñoù laø nhöõng vöôøn caûnh- cung ñieän-laàu ñaøi vaø nhöõng nôi daïo chôi-saên baén… Laïi nöõa, boán loaïi nhö vaäy coù theå duyeân vôùi voâ löôïng höõu tình laøm caûnh, sinh ra voâ löôïng phöôùc, daãn ñeán voâ löôïng quaû, cho neân goïi laø Voâ löôïng. Boán Voâ löôïng naøy, veà coõi thì ôû coõi Duïc-coõi Saéc; veà ñòa thì ba loaïi Töø-Bi-Xaû ôû baûy ñòa, ñoù laø coõi Duïc-boán Tónh löï vaø Vò chí Ñònh-Tónh löï trung gian. Coù ngöôøi noùi: ÔÛ möôøi ñòa, ñoù laø boán Tónh löï-boán caän phaàn, Tónh löï trung gian vaø coõi Duïc. Hyû voâ löôïng ôû ba ñòa, ñoù laø coõi Duïc vaø hai Tónh löï ñaàu. Coù Sö khaùc noùi: Hai Tónh löï ñaàu khoâng coù Bi voâ löôïng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì hai Tónh löï ñaàu coù Hyû thoï hôn haún chuyeån haønh töôùng vui möøng

(Hoan), Bi voâ löôïng chuyeån haønh töôùng lo buoàn (Thích). Hai Tónh löï ñaàu neáu nhö coù Bi, thì trong moät taâm coù vui möøng-coù lo buoàn seõ traùi vôùi chaùnh lyù. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì hai Tónh löï ñaàu laøm sao coù chaùn ngaùn (Yeám) voâ laäu? Ñaùp: Caùhn ngaùn voâ laäu töông öng vôùi taùc yù chaân thaät chöù khoâng traùi vôùi Hyû, Nhö Nhö ñoái vôùi caûnh hieåu roõ töôùng chaân thaät, nhö vaäy vaø nhö vaäy sinh ra vui möøng hoûi han (Hyû uùy) saâu saéc; Nhö Nhö ñoái vôùi caûnh sinh ra vui möøng hoûi han saâu saéc, nhö vaäy vaø nhö vaäy laïi möøng rôõ vôùi söï hieåu roõ aáy, nhö ngöôøi caàu vaät baùu maø ñaøo ñaát; Nhö Nhö ñaøo ñaát, nhö vaäy coù ñöôïc caùc vaät baùu; Nhö Nhö coù ñöôïc vaät baùu, nhö vaäy vaø nhö vaäy laïi möøng rôõ ñaøo ñaát. Bi voâ löôïng töông öng vôùi taùc yù thaéng giaûi, cho neân traùi vôùi Hyû. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Hai Tónh löï ñaàu coù Bi voâ löôïng. Vì sao bieát nhö vaäy? Bôûi vì coù Chí giaùo löôïng. Nhö chöông Ñònh Uaån noùi: “Hai Tónh löï ñaàu thaâu nhieáp boán Voâ löôïng cuûa hai Tónh löï ñaàu…” Vì vaäy bieát laø coù Bi. Boán Voâ löôïng naøy, veà sôû y thì chæ döïa vaøo thaân cuûa coõi Duïc maø ñöôïc hieän khôûi. Veà haønh töôùng thì Töø coù haønh töôùng mang cho nieàm vui. Bi coù haønh töôùng loaïi boû noãi khoå, Hyû coù haønh töôùng vui möøng thaêm hoûi; xaû coù haønh töôùng boá thí saép ñaët. Veà sôû duyeân thì chæ duyeân vôùi coõi Duïc, chæ duyeân vôùi tuï taäp, chæ duyeân vôùi hoøa hôïp, chæ duyeân vôùi höõu tình, nghóa laø duyeân vôùi höõu tình coù hai Uaån-naêm Uaån cuûa coõi Duïc laøm caûnh. Neáu caùc höõu tình truù taâm trong ñòa mình thì duyeân vôùi naêm Uaån ôû ñoù; neáu caùc höõu tình truù taâm trong ñaïi khaùc, hoaëc khoâng coù taâm thì duyeân vôùi hai Uaån ôû ñoù. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù nhaát duyeân vôùi höõu tình coõi Duïc, Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù hai duyeân vôùi höõu tình coõi Duïc vaø höõu tình Tónh löï thöù nhaát, Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù ba duyeân vôùi höõu tình coõi Duïc vaø höõu tình Tónh löï thöù nhaát-thöù hai, Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù tö duyeân vôùi höõu tình coõi Duïc vaø höõu tình ba Tónh löï döôùi. Laïi coù ngöôøi noùi: Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù nhaát duyeân vôùi höõu tình coõi Duïc vaø höõu tình Tónh löï thöù nhaát, Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù hai duyeân vôùi höõu tình coõi Duïc vaø höõu tình Tónh löï thöù nhaát-thöù hai, Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù ba duyeân vôùi höõu tình coõi Duïc vaø höõu tình ôû ba Tónh löï döôùi, Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù tö

duyeân vôùi höõu tình coõi Duïc vaø höõu tình ôû boán Tónh löï.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 81 547

Coù Söù khaùc noùi: Töø voâ löôïng duyeân vôùi coõi Duïc vaø ba Tónh löï döôùi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Töø voâ löôïng chuyeån haønh töôùng mang cho nieàm vui, chæ trong boán ñòa coù Laïc thoï. Bi voâ löôïng chæ duyeân vôùi coõi Duïc. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Bi voâ löôïng chuyeån haønh töôùng loaïi boû noãi khoå, chæ trong coõi Duïc coù Khoå thoï. Hyû voâ löôïng duyeân vôùi coõi Duïc vaø hai Tónh löï ñaàu. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Hyû voâ löôïng chuyeån haønh töôùng vui möøng thaêm hoûi, chæ trong ba ñòa coù Hyû thoï. Xaû voâ löôïng cuyeân vôùi coõi Duïc vaø boán Tónh löï. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Xaû voâ löôïng chuyeån haønh töôùng boá thí saép ñaët, trong taát caû caùc ñòa coù Xaû thoï. Lôøi bình: Trong nhöõng caùch noùi naøy thì caùch noùi thöù nhaát laø thích hôïp, ñoù laø boán Voâ löôïng chæ duyeân vôùi coõi Duïc laøm caûnh. Veà nieäm truù thì boán loaïi naøy chæ ñi cuøng vôùi phaùp nieäm truù. Veà trí thì boán loaïi naøy chæ ñi cuøng vôùi Theá tuïc trí. Veà Tam-ma-ñòa thì boán loaïi naøy khoâng ñi cuøng vôùi Tam-ma-ñòa, bôûi vì chæ laø höõu laäu. Veà caên töông öng thì ba loaïi Töø-Bi-Xaû töông öng vôùi ba caên Hyû-Laïc-Xaû, Hyû hoaøn toaøn khoâng töông öng vôùi Thoï caên. Neáu noùi bao goàm veà töông öng tuøy chuyeån aáy, thì Hyû cuõng töông öng vôùi Hyû caên. Veà quaù khöù-vò lai- hieän taïi, thì boán Voâ löôïng naøy ñeàu noái thoâng caû ba ñôøi, quaù khöù duyeân vôùi quaù khöù, hieän taïi duyeân vôùi hieän taïi, vò lai coù theå sinh phaùp duyeân vôùi vò lai-khoâng theå sinh phaùp duyeân vôùi ba ñôøi. Veà thieän-baát thieän vaø voâ kyù, boán voâ löôïng naøy chæ laø thieän, duyeân vôùi ba loaïi veà heä thuoäc coõi Duïc-coõi Saéc vaø coõi Voâ saéc, boán Voâ löôïng naøy heä thuoäc coõi Duïc vaø coõi Saéc, chæ duyeân vôùi heä thuoäc coõi Duïc. Veà Hoïc-Voâ hoïc vaø Phi hoïc phi voâ hoïc, boán Voâ löôïng naøy chæ laø Phi hoïc phi voâ hoïc, chæ duyeân vôùi Phi hoïc phi voâ hoïc. Vì do kieán maø ñoaïn-do tu maø ñoaïn vaø khoâng ñoaïn, boán Voâ löôïng naøy chæ laø do tu maø ñoaïn, duyeân vôùi kieán-tu maø ñoaïn. Veà duyeân vôùi danh-duyeân vôùi nghóa, boán Voâ löôïng naøy duyeân chung caû hai loaïi. Veà duyeân vôùi Töï töông tuïc-duyeân vôùi Tha töông tuïc, boán Voâ löôïng naøy chæ duyeân vôùi Tha töông tuïc. Veà gia haïnh ñaéc-ly nhieãm ñaéc, boán Voâ löôïng naøy ñeàu goàm chung hai loaïi. Neân bieát trong naøy noùi ly nhieãm ñaéc, ñoù laø Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù nhaát lìa nhieãm cuûa coõi Duïc maø ñaït ñöôïc, Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù hai lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù nhaát maø ñaït ñöôïc, Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù ba lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù hai maø ñaït ñöôïc, Voâ löôïng cuûa Tónh löï thöù tö lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù ba maø ñaït ñöôïc; hoaëc laø luùc lìa nhieãm cuûa ñòa treân ñòa mình, tu ñaït ñöôïc Voâ löôïng. Gia haïnh ñaéc, nghóa laø boán Voâ löôïng phaàn nhieàu do gia haïnh maø hieän roõ ôû tröôùc maét, Phaät khoâng do gia haïnh maø hieän roõ ôû tröôùc maét, Ñoäc giaùc do gia haïnh phaåm Haï maø

hieän roõ ôû tröôùc maét, Thanh vaên do gia haïnh phaåm Trung-Thöôïng maø hieän roõ ôû tröôùc maét, dò sinh khoâng nhaát ñònh bôûi vì nhieàu chuûng taùnh. Töøng

ñaït ñöôïc-chö töøng ñaït ñöôïc, boán Voâ löôïng naøy ñeàu goàm chung hai loaïi, taát caû Thaùnh giaû vaø dò sinh truù trong thaân ñôøi sau ñeàu goàm chung hai loaïi, caùc dò sinh khaùc chæ laø ñaõ töøng ñaït ñöôïc. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Taát caû Thaùnh giaû vaø dò sinh truù vaøo Noäi phaùp ñeàu goàm chung hai loaïi, dò sinh Ngoaïi phaùp chæ laø ñaõ töøng ñaït ñöôïc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.